

**ONTWERP
RAADSVOORSTEL**

zaaknummer: 1122440

Onderwerp:	Vaststellen Regionaal Programma Energievoorziening regio Stedendriehoek
Programma:	2. Wonen en leefbaarheid

Forum:	Oordeelsvormend	
Portefeuillehouder	Sjoerd Wannet	
Inlichtingen bij:	Prinsen, Cyriel	
	Telefoonnummer: 14 0575	E-mailadres: info@zutphen.nl

Soort bevoegdheid:	Kaderstellend
Beleidsvrijheid:	Ruim
Programmabegrotingswijziging:	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor:

1. kennis te nemen van de Nota van Zienswijzen , behorende bij het Regionaal Programma Energievoorziening regio Stedendriehoek;
2. het 'Regionaal Programma Energievoorziening regio Stedendriehoek' vast te stellen.

Inleiding

RES 2.0 noemen we voortaan Regionaal Programma Energievoorziening, oftewel RPE. Het RPE vormt de herijking van de RES 1.0, die in 2021 door de volksvertegenwoordigers van de Energieregio Stedendriehoek vastgesteld werd. In het RPE gaat het over de hele energievoorziening. We kijken niet alleen meer naar het grootschalig opwekken van elektriciteit met behulp van wind en zon, maar we kijken naar vraag, aanbod, transport, opslag en flexibel gebruik van energie. Het RPE is daarmee een strategie die past bij de wereld van nu en vooruitkijkt naar de toekomst. En die alle spelers in de energietransitie de komende jaren kunnen gebruiken bij het maken van keuzes in de energievoorziening.

Het ontwerp RPE heeft van 26 mei tot en met 6 juli ter inzage gelegen. In dezelfde periode heeft de oordeelsvorming door de volksvertegenwoordigers plaatsgevonden. Dit heeft in totaal 17 unieke zienswijzen opgeleverd, waaronder drie individuele zienswijzen namens de gemeenteraden van: Zutphen, Apeldoorn en Epe.

In de periode tot december beslissen de raden en algemene besturen van de waterschappen over het vaststellen van het RPE. Gedeputeerde Staten stelt het RPE begin 2026 vast, nadat het Provinciale Programma Energiesysteem is vastgesteld (zie ook de kanttekeningen).

Beoogd effect

Het Regionaal Programma Energievoorziening helpt bij het bereiken van ons gezamenlijke doel voor 2050, dan wil Nederland klimaatneutraal zijn. Dat wil zeggen dat de netto uitstoot van broeikasgassen dan nul is.

Argumenten

1.1 De reactie op de zienswijzen is verwerkt in het RPE.

Op basis van de ingediende zienswijzen is het ontwerp RPE op de volgende punten aangepast:

- a. Er is de volgende afspraak toegevoegd aan de uitgangspunten en afspraken: We beschermen de gezondheid van bewoners door landelijke ontwikkelingen rondom milieunormen te volgen en deze bij de uitvoering van energieprojecten goed onderbouwd en zorgvuldig toe te passen.
- b. Er is een paragraaf toegevoegd over de rol van gedragsverandering in het RPE en hoe de energieregio hierop stuurt in hoofdstuk 6 van het RPE.
- c. Er is in de paragraaf over zonne-energie beter geduid dat en waarom kleinschalige zon op dak installaties geen onderdeel uitmaken van ons regionale bod. We hebben in dezelfde paragraaf daarnaast beter geduid wat de aangescherpte voorkeursvolgorde zon inhoudt.

Er zijn daarnaast een aantal kleinere tekstuele wijzigingen doorgevoerd in het RPE. Deze wijzigingen zijn ter verduidelijking of actualisatie van de teksten uit de ontwerpversie van het RPE. In de Nota van Zienswijzen zijn deze wijzigingen benoemd in de tabellen waar de zienswijzen zijn samengevat en zijn beantwoord.

2.1 Het RPE is tot stand gekomen na een uitgebreid proces met stakeholders uit diverse geledingen.

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden hebben op diverse momenten kunnen meedenken en hun mening kunnen geven. Het RPE is daarmee een document waarin gezamenlijke keuzes beschreven staan en het is ook een manier om in de regio samen te werken aan de energietransitie.

2.2 Het RPE waarborgt de regionale samenwerking en de rol van de regio hierin.

Binnen de regio Stedendriehoek is een programmateam geformeerd waarmee het RPE is opgesteld. Met dit team wordt gezamenlijk ook het vervolgtraject opgepakt. Prioriteiten daarbij zijn nu netbewuste nieuwbouw, energieopslag, energy hub's, stimulans zon op dak (verkenning verplichting bij nieuwbouw), de landschappelijke en natuurinclusieve inrichting van duurzame opwek, energiegemeenschappen en de vertaling van het RPE naar lokaal beleid. Bij het vervolgtraject hoort ook het uitvoeren van de afspraken in het RPE.

2.3 De toepassing van het RPE draagt bij aan het behalen van onze klimaatdoelstellingen om in 2050 klimaatneutraal te zijn.

Tegelijkertijd borgt de toepassing van het RPE een betrouwbare en betaalbare energievoorziening. Betrouwbaar betekent dat er altijd voldoende aanbod moet zijn. En betaalbaar betekent dat die betrouwbare en klimaatneutrale oplossingen bereikbaar moeten zijn voor iedereen.

De energievoorziening van de toekomst is decentraler en heeft daardoor impact op onze leefomgeving en de maatschappij. Die decentrale energievoorziening zien we fysiek terug in onze leefomgeving: de uitbreiding van de energie-infrastructuur krijgt in de eigen omgeving een plek in de fysieke ruimte. Denk aan zonnepanelen, laadpalen, warmtecollectoren, thuisbatterijen of warmtebuffers.

2.4 Het RPE gaat over de hele energievoorziening van de regio Stedendriehoek.

We kijken niet alleen meer naar het grootschalig opwekken van elektriciteit met behulp van wind en zon, maar we kijken naar vraag, aanbod, transport, opslag en flexibel gebruik van energie. In het RPE is onze eigen energiebehoefte als uitgangspunt genomen. Onze energievraag komt voort uit het uitvoeren van onze woningbouwplannen, uitbreidingen van bedrijventerreinen en de ontwikkeling van werklocaties. Maar energie hebben we ook nodig om onze bestaande woningen en gebouwen te verwarmen zonder fossiele brandstoffen en om het verkeer, de industrie en de landbouw minder belastend te maken voor onze leefomgeving.

2.5 Het RPE geeft een gemeenschappelijk kader voor de toekomstige ontwikkelingen.

Met het opstellen van het RPE is onderzocht wat er allemaal al gebeurt (is) in de energietransitie en of daar duidelijke lijnen in te ontdekken zijn. Het blijkt dat de energietransitie al verrassend veel richting heeft gegeven. De visie die hieruit volgt, is in het energieperspectief uitgewerkt in uitgangspunten. Deze zijn na uitgebreid bronnenonderzoek geformuleerd. De afspraken waaraan wij ons houden, zijn opgesteld om gezamenlijk actie te ondernemen om ons eindbeeld te realiseren. Deze uitgangspunten en afspraken zullen moeten landen in het lokale beleid. Door deze te benoemen in het RPE kiezen we als 7 deelnemende gemeenten, 2 waterschappen en de provincie dezelfde koers. Keuzes die we lokaal maken, sluiten daardoor op regionaal niveau op elkaar aan.

In het RPE worden nog geen keuzes gemaakt voor de inrichting van de lokale energievoorziening van de toekomst. Door invulling te geven aan de uitgangspunten en afspraken kunnen we dat de komende jaren gaan doen. Gemeenten kunnen bij het bieden van beleidsruimte het RPE en bijbehorende handreiking gebruiken om te sturen op energieoplossingen, die passen in hun eigen omgeving. Zowel ruimtelijk, als maatschappelijk en politiek-bestuurlijk.

2.6 Het bod in het RPE is gebaseerd op de energievoorziening zoals we die als regio in 2050 voor ons zien en 2030 komt te vroeg om het bod te halen.

Daarbij is het een voortzetting van het RES 1.0 bod. Omdat we nu de hele energievoorziening bekijken, beschouwen we het bod niet langer als doel op zich, maar als een mijlpaal op weg naar ons einddoel: een klimaatneutrale energievoorziening in 2050. En dan specifiek voor het gedeelte grootschalige energieopwekking. Dat doen we in het bredere perspectief van de energievoorziening van de toekomst. We kijken naar de hoeveelheid energie die wij als regio nodig hebben en maken onderscheid in het deel dat we zelf gaan opwekken en het deel waarvoor wij het centrale net gaan gebruiken. Er zijn verschillende redenen voor het feit dat 2030 te vroeg komt om het bod te bereiken. De belangrijkste daarvan is de netcongestie.

2.7 Het RPE is opgesteld voor iedereen die bijdraagt aan de energievoorziening van de toekomst; de overheid is slechts één van de spelers in de energietransitie.

De energievoorziening van de toekomst is decentraler en heeft daardoor niet alleen fysiek impact op onze leefomgeving maar ook op de maatschappij: inwoners en ondernemers zijn niet langer alleen consument van energie, maar ook steeds vaker producent van energie of handelaar in energie. Met eigen zonnepanelen of als eigenaar van een windmolen, een elektrische auto, of een warmtenet. Het RPE en bijbehorende handreiking helpen elke speler in de energietransitie bij het maken van afwegingen en keuzes om te komen tot betaalbare, betrouwbare en klimaatneutrale energie-oplossingen, die passen in hun omgeving.

2.8 PlanMer is deels van toepassing

Het RPE is een vrijwillig programma onder de Omgevingswet. Het vormt daarmee het herijkte regionale kader voor onze energievoorziening van de toekomst. Voor het RPE geldt alleen een planMER-plicht voor het onderdeel grootschalige opwekking van duurzame energie met windturbines. Daarvoor gebruiken we het provinciale planMER Windbeleid en RES. Dit planMER is door de provincie vastgesteld op 2 juli 2025. In het RPE is een link opgenomen naar de provinciale planMER.

Kanttekeningen

1.1 Niet alle onderdelen van de zienswijze van de gemeenteraad van Zutphen zijn verwerkt in het RPE.

De gemeenteraad van Zutphen heeft een zienswijze ingediend met vier inhoudelijke punten. Twee van die punten hebben geleid tot een aanpassing van het RPE. Twee andere punten (inzicht in de maatschappelijke kosten van netverzwaring en het voorstel voor een realtime dashboard) hebben niet geleid tot wijziging van het RPE. Gezien de reactie op deze onderdelen zien wij dat niet als een belemmering om het RPE in deze vorm aan u voor te leggen.

2.1 De provincie Gelderland stelt het RPE begin 2026 vast.

Eén van de afspraken in het RPE is dat het past binnen (actualisaties) van het provinciaal, nationaal en Europees beleid. De provincie Gelderland werkt momenteel aan het Provinciale Programma Energiesysteem (PPE), één van de beleidskaders waarbinnen het RPE moet passen. Het PPE wordt naar verwachting begin 2026 vastgesteld. Daarna zal GS het RPE van de regio Stedendriehoek vaststellen. Wij achten het risico dat het RPE niet past binnen de kaders van het nu in ontwikkeling zijnde PPE erg klein. Enerzijds omdat het RPE tot stand is gekomen in nauwe samenwerking met de provincie Gelderland en omdat de regio Stedendriehoek goed is aangesloten bij de totstandkoming van het PPE. Anderzijds omdat in het RPE geen keuzes worden gemaakt voor de inrichting van de lokale energievoorziening van de toekomst.

2.2 Bewonersparticipatie vraagt veel meer aandacht.

De meeste inwoners vinden het belangrijk dat wij in onze gemeente bijdragen aan het tegengaan van klimaatverandering en willen daar zelf ook aan meehelpen. Voor veel inwoners was het proces rond de totstandkoming van het RPE echter behoorlijk abstract en op afstand. Het RPE is nu bijna klaar en daarop is inspraak mogelijk geweest. Echter, de uitwerking van RPE in lokaal beleid of projecten moet met meer betrokkenheid van inwoners en bedrijven vorm krijgen – in de regio en in de gemeenten. Dit past goed bij de ambitie om in het vervolg van het RPE van papier naar praktijk te komen. Door energie-oplossingen onderdeel te maken van gebiedsprocessen en ruimtelijke projecten wordt het thema energie concreet en komt het dichterbij de mensen in de maatschappij te staan, dan het RPE. Dit maakt ook de mogelijkheden voor participatie en betrokkenheid vanuit de maatschappij groter en waardevoller voor de mensen die participeren.

2.3 Netcongestie is niet opgelost na 2030.

Onlangs heeft TenneT gecommuniceerd dat het oplossen van de netcongestie op de hoogspanningsinfrastructuur in het Flevoland-Gelderland-Utrecht (FGU) - gebied langer duurt dan werd verwacht. Waar eerder werd uitgegaan van 2029, is de prognose nu bijgesteld naar 2033-2035. Dat wil echter nog niet zeggen dat op dat moment op lokaal niveau alle midden- en laagspanningsnetten al berekend zijn op nieuwe ontwikkelingen. We gaan ervan uit dat transportcapaciteit een schaars goed blijft. Daarom moet er ook lokaal naar slimme decentrale energieoplossingen worden gekeken. Wet- en regelgeving en het normenstelsel worden hierop aangepast, zodat de netbeheerders hiervoor ook de benodigde ruimte gaan bieden; dit is nu dikwijls nog niet het geval.

2.4 Het energieperspectief blijft in ontwikkeling.

Het RPE is grotendeels gebaseerd op het energieperspectief van de regio. Dit is geen vastgesteld document, maar is een toekomstschets op basis van de kennis van nu. Innovaties of juist tegenvallers kunnen invloed hebben op de uitgangspunten van het Energieperspectief. Naarmate onze kennis ontwikkelt, blijven we het energieperspectief bijwerken.

Financiën

Aan dit besluit zijn geen directe financiële consequenties verbonden. Doordat we streven naar een andere werkwijze bij bijvoorbeeld nieuwbouwplannen zijn er wel indirecte kostenconsequenties. Dit zijn echter kosten waarmee op termijn sowieso rekening zal moeten worden gehouden. Investerings voor concrete projecten liggen grotendeels bij initiatiefnemers van die projecten, al dan niet ondersteund met daarbij passende subsidies.

Communicatie

De Nota van Zienswijzen wordt na behandeling in alle colleges toegezonden aan de personen en organisaties die een inspraakreactie hebben ingediend. Daarnaast worden alle stukken ook gepubliceerd op de site van de Regio Stedendriehoek.

Uitvoering

Indien u het Regionaal Programma Energievoorziening ongewijzigd vaststelt, zal dit na besluitvorming door Gedeputeerde Staten begin 2026 worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

Evaluatie

De energieregio Stedendriehoek zal jaarlijks over de voortgang rapporteren.

Bijlagen

1122440 - bijlage 1 - Regionaal Programma Energievoorziening energieregio Stedendriehoek

1122440 - bijlage 2 - Nota van Zienswijzen_def

Stukken die ter inzage liggen

BESLUIT

De raad van de gemeente Zutphen,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van DATUM met nummer 1122440;

gelet op artikel(en) 108 van de Gemeentewet;

b e s l u i t:

1. kennis te nemen van de Nota van Zienswijzen , behorende bij het Regionaal Programma Energievoorziening regio Stedendriehoek;
2. het 'Regionaal Programma Energievoorziening regio Stedendriehoek' vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zutphen, gehouden op:

De voorzitter,

de griffier,